

Provinciale Staten
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Onderwerp
Advies auditcommissie over
risicomanagementbeleid
Provincie Zeeland 2025

Zaaknummer
657263

Behandeld door
J.S. van de Corput

Verzonden

Middelburg, 14 maart 2025

Geachte voorzitter,

Het college van Gedeputeerde Staten hebben het risicomanagementbeleid Provincie Zeeland 2025 ter vaststelling aan Provinciale Staten aangeboden. Naar aanleiding van dit statenvoorstel ontvangt u onderstaand advies van de auditcommissie.

De auditcommissie constateert dat voor de evaluatie van het risicomanagementbeleid een zorgvuldig traject is doorlopen waarbij ook drie statenleden gevraagd zijn een vragenlijst in te vullen. De auditcommissie heeft aangegeven daarnaast graag inhoudelijk mee te denken over het risicomanagementbeleid dat geactualiseerd wordt. Daarop heeft de auditcommissie in de vergadering van 3 december een presentatie gehad over het huidige risicomanagementbeleid, de evaluatie ervan en de voorgestelde wijzigingen in het beleid. In de vergadering van 18 februari 2025 is vervolgens het geactualiseerde beleid besproken en heeft de auditcommissie een aantal voorstellen gedaan tot aanpassing. Deze voorstellen worden hieronder verder toegelicht.

Minimale ratio weerstandsvermogen van 1,5 naar 1,2

Uit de evaluatie blijkt dat het risicobewustzijn sinds 2016 is toegenomen en de afdeling Control een prominentere plaats heeft gekregen in de rol van kritisch meekijken in het risicomanagementproces. Dit zorgt ervoor dat een stabiele basis aanwezig is die ervoor zorgt dat het risicoprofiel een juiste en volledige weergave is van de risico's die de provincie daadwerkelijk loopt. De auditcommissie ziet daarnaast dat de andere financiële kengetallen van de provincie allemaal in de klasse 'minst risicovol' scoren. Ook constateert de auditcommissie dat de helft van de andere provincies een minimum van 1,0 voor de ratio hanteert en de door GS voorgestelde verlaging daarmee in lijn is. Een verlaging van de weerstandsfactor om scherper aan de wind te zeilen is hiermee voor de provincie Zeeland passend.

In het eerste statenvoorstel van GS werd een bandbreedte, tussen 1,0 en 1,4, gehanteerd voor de nieuwe minimale ratio weerstandsvermogen. De auditcommissie is van mening dat het hanteren van een bandbreedte geen toegevoegde waarde heeft voor een minimale ratio. In het voorstel zou dan immers het absolute minimum het laagste getal zijn van de gekozen bandbreedte, zijnde 1,0. Een bandbreedte roept hier alleen maar verwarring op. Daarom heeft de auditcommissie de suggestie gedaan een minimum van 1,2 aan te houden. Daarmee kiest de provincie ervoor dat het minimum valt in de klasse 'voldoende' zoals aangegeven in

de waarderingstabel, die is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente.

De auditcommissie adviseert dus positief over de verlaging van de minimale ratio weerstandsvermogen van 1,5 naar 1,2.

Zekerheidspercentage blijft 90%

In de eerste voorstellen van GS voor aanpassingen aan het risicomanagementbeleid is gesproken over het aanpassen van de risicobereidheid door het zekerheidspercentage te verlagen ten opzichte van de huidige 90%. De auditcommissie heeft hier negatief op geadviseerd omdat een zekerheidspercentage van 90% betekent dat de provincie Zeeland met 90% zekerheid weet welk bedrag nodig is om de risico's in financiële zin af te dekken. Door dit percentage te verlagen, verkleint de provincie de waarde van de informatie uit de Monte Carlo-methode. Ook constateert de auditcommissie dat een ruime meerderheid van de andere provincies hier ook 90% hanteert. De auditcommissie staat dus achter de handhaving van het zekerheidspercentage op 90%.

Laten vervallen van de ratio algemene reserve

De ratio algemene reserve stamt uit de Zomernota 2017 en was bedoeld als extra ratio omdat de algemene reserve niet groot genoeg was om de risico's af te dekken. In die periode was ook een deel van de vrije capaciteit opcenten MRB (motorrijtuigenbelasting) nodig om de gewenste ratio weerstandsvermogen te halen.

Uit vergelijkend onderzoek met andere provincies concludeert de auditcommissie dat deze ratio bij andere provincies niet zodanig benoemd wordt.

Bij andere provincies wordt een onderscheid gemaakt naar een incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Beide kunnen als volgt worden beschreven:

- De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag dat de provincie eenmalig beschikbaar heeft om te gebruiken voor het opvangen van risico's.
- De structurele weerstandscapaciteit is het bedrag dat de provincie jaarlijks kan gebruiken voor het opvangen van risico's. Elk jaar kan deze capaciteit opnieuw worden ingezet.

De vrije capaciteit opcenten MRB maakt bij andere provincies onderdeel uit van de structurele weerstandscapaciteit en deze wordt door de andere provincies altijd wel benoemd als aanwezige capaciteit maar vaak niet meegenomen in de berekening van de ratio weerstandsvermogen. Ook zijn er provincies die twee ratio's weerstandsvermogen berekenen, voor incidentele risico's en structurele risico's gescheiden.

De auditcommissie constateert dat de voorgestelde wijziging in het beleid aansluit bij hoe andere provincies hun weerstandscapaciteit definiëren en adviseert positief over de gewijzigde wijze van bepaling van de risicobuffer, zonder de vrije capaciteit opcenten MRB. Hiermee maakt de provincie Zeeland inzichtelijk welke risicobuffer beschikbaar is om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers (incidentele risico's) op te vangen. De ratio weerstandsvermogen gaat door deze wijziging meer lijken op de ratio algemene reserve, die dan ook kan komen te vervallen.

Dit neemt niet weg dat de vrije capaciteit opcenten MRB wel beschikbaar blijft als structurele weerstandscapaciteit om onverwachte structurele tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen. Het blijft wel belangrijk dit ook te blijven toelichten in de paragraaf weerstandsvermogen en de risicoparagraaf bij de voortgangsrapportage grote projecten. Hierbij kan PS besluiten dat de vrije capaciteit opcenten MRB deze statenperiode niet beschikbaar is om hiervoor ingezet te worden of hier voorwaarden aan verbinden. De auditcommissie adviseert dan wel om dit expliciet te beschrijven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Meer inzicht in de risico's in de P&C producten

De auditcommissie heeft in de vergadering van 3 december 2024 een presentatie gehad over het huidige risicomanagementbeleid, de evaluatie ervan en de voorgestelde wijzigingen. Hierbij heeft de auditcommissie aangegeven meer inzicht te willen in de totstandkoming van de benodigde risicobuffer. GS stellen voor het overzicht risico's, dat nu wordt weergegeven met de omschrijving van het risico en een gekleurde pijl van groen naar rood te wijzigen naar:

Positie	Risico omschrijving	Kans klasse	kans in procenten	Financiële klasse	Financiële klasse in miljoenen
1	Risico 1	3	31% - 50%	6	€ 10,0 - € 15,0
2	Risico 2	3	31% - 50%	5	€ 5,0 - € 10,0
3	Risico 3	1	< 10%	4	€ 2,5 - € 5,0
4	Risico 4	2	11% - 30%	3	€ 1,0 - € 2,5
5	Risico 5	3	31% - 50%	1	€ 0,2 - € 0,5
6	Risico 6	1	< 10%	3	€ 1,0 - € 2,5
7	Risico 7	1	< 10%	3	€ 1,0 - € 2,5
8	Risico 8	1	< 10%	2	€ 0,5 - € 1,0
9	Risico 9	3	31% - 50%	1	€ 0,2 - € 0,5

In het eerste statenvoorstel van GS stopte de financiële klasse bij de klasse 5, met een omvang van > € 5 miljoen. Alhoewel daarmee duidelijker werd hoe de risico's zich tot elkaar verhouden, kon risico 1 nog steeds € 30 miljoen of € 6 miljoen zijn. De auditcommissie heeft daarom gevraagd om een verdere klassering en daaraan heeft GS gehoor gegeven door nog een klasse 6 en 7 toe te voegen.

De auditcommissie kijkt met tevredenheid terug op de gevoerde gesprekken hierover en vindt dat met de aanpassingen meer duidelijkheid voor PS wordt geboden in de risico's die de provincie loopt.

Daarnaast heeft de auditcommissie ook gekeken naar hoe andere provincies hun risico's presenteren. Daaruit concludeert de auditcommissie dat andere provincies nog meer inzicht geven in de hoogte van de risico's. Dit doen zij door een top 10 van risico's op te nemen met het financiële gevolg. Als het financiële gevolg exact bekend is, dan wordt dat bedrag opgenomen en anders wordt het bedrag aan maximale financiële gevolg opgenomen. Daarnaast geven andere provincies een toelichting op alle risico's in de tabel, waar de provincie Zeeland nu alleen de grootste risico's toelicht.

Daarom geeft de auditcommissie als slotadvies ter overweging om nog een verdere precisering in de hoogte van de financiële impact van de risico's aan te brengen, waarvan wij hopen dat GS daarmee aan de slag wil gaan. Als GS voor een nadere uitwerking hiervan nog wil overleggen met de auditcommissie dan is deze hiertoe uiteraard, namens PS, bereid.

Hoogachtend,

Namens de Auditcommissie Provincie Zeeland,

Voorzitter Auditcommissie,

W. Versluijs

Secretaris Auditcommissie,

J.S. van de Corput